

Porkoláb Ádám

Mesélj nekünk, Krónikás!

A férfi már azelőtt megszűnt létezni, mielőtt a fehér-fekete pettyes Salgó tűzhely forró bűbájába begyűrte a száznegyvenezres telefonszámlát. Igaz, előtte még komótosan kipiszkálta a papír sarkával gyászkeretes körmeit; a Krónikás csak ennyire taksálta a fecnit. Túlzás lenne azt állítani, hogy hosszasan hányta-vetette magában, mit is tegyen a papírral. Egyszerűen csak felkiáltott: „A nádvágó Istók tegye bele abba is, aki...” Itt aztán lábai megrogytak és leült; csak most érezte igazán a tények súlygolyóit. Gondolatait rögvest négybe vágta. Idegrendszerének legapróbb atomjai abban a minutumban észrevették: nincs más lehetőség, nincs apelláta. Egyszerűen csak meg kell tenni. Maradni már nincs miért... nincs *kiért*. Talán magáért? De hiszen az ember után – bármit tesz – végül úgyis csak egy csomó kilyuggatott, kettényiszatolt okmányhalmaz meg egy nyávogó lagzis kazetta marad, amelyen egy furabajuszú, hebegő, herehangú kandúr olvassa fel a menyasszonykikérő verset – rosszul hangsúlyozva a bamba sorokat. „Az ér jön... a zérjön tünkma ide,/ Sásán Dorka me' Gizike...” De ezt persze nem érti senki, nem látja senki. Hol van már bárkinek is videója?

Szóval döntött. Így aztán megnyugvással törölte szutykos alkarját a valamikor még tyúksárgára köpködött konyhaszekrény hasmenésszín oldalába.

– Ötvenöt év! – motyogta, miközben jófajta ecetes slájmot krekácsolt fel garatján – végül is nem rossz.

Akkor talán – valószínűleg életében először - elégedettség futhatott át a kávészafos póló, meg a luftballonkék kabátszakadás alatt. – Az istenit, hát ennyi évet csent el a maga számára a Mindenségből! – büszkélkedett, miközben gyászát viharfelhősín ruhazsebkendőjébe gyűrögette.

Aztán nekiindult.

Mit tudott a Krónikás a jövőjéről? Talán életének egyetlen sikere volt fentebbi megállapítása az örök életről. Mert milyen szerencsétlen az, aki után még egy sóhajt sem enged senki. Mert bizony így volt, még tettének egyetlen szemtanúja: a távolból figyelő, kockára miszlikelt tari Fehérkő-bánya sem sajnálta meg a Toprongyost. Pedig ha valaki, hát a Sziklaterasz-arcú megtehetette volna. Ha ember lett volna ez a sebzettképű kőbánya, talán így okoskodott volna: „Biztosan jobb így a Krónikásnak, mint gombokért eljátszani a falubohócot.”

Mert viccelni azt nagyon tudott, sőt igazából meg sem kellett szólalnia, hogy ne vessenek rajta. Elég hozzá annyi, hogy egy *keresztzemes* asszonnyal élt együtt, akit mindenki csak Csillagszeműnek hívott. Mondják, hogy egyszer a nőnek annyira összeakadt a szemé a krimóban, hogy végül tökéletes látásúra itta magát. A többiek meg képesek voltak felkelteni a házirosvost éjnek idején, hogy hozza el a skálát meg a táskáját a rendelőből.

Az orvos megtette: hivatalosan is megállapította, hogy Csillagszemű tajtrészezen tényleg jobban lát, még a szemei sem lúdtalpasak. A férfi meg ezen annyira belelkesült, hogy egy egész korszót akart teleköpködni a nyálával, de amikor elfordult, akkor a többiek mindig kiöntötték szájverítékét. Hajnali kettő körül aztán megunta és kiült „napozni” a kövezetre. Azon az estén ketten vizelték tele a kabátzsebeit. Ugyanaz a rettenetkék, firnájszos gumimaci-szabású izé volt rajta akkor is.

Vajon gondolta-e volna akkor, hogy majd *teljes titokban* és hogy majd *a köz, mint a nagy embereket...* Saját halott, meg miafranc. Meg hogy majd cimborája, Tibi bácsi fizeti ki majd Csillagszemű buszjegyét, aki Pásztórol egy szintén réműletszín, csíkos szövetszatyorban *hossa haza*. A Krónikás – úgy látszik – a végsőkig ragaszkodott a kedvenc színeihez. Talán még nevetett is volna rajta, ahogyan a pap magában elmondja a *liberát*, a katolikus halotti imát, majd lefröcsköli a Krónikást, mint a vadóc kisgyerekek a kövér fagyaltost a strandon. Legalább fröccs lenne abban a bádoghengerben – morgolódtott volna akkor öntudatlanul.

Kora este ment neki az éjszakának ez az ágrólszakadt gallyember, este fél tíz körül. Az utolsó *személy* volt a hóhéra. Ha igaz, türelmesen várt az önszabta sorsára: vagy a diófa mellett üldögélt, vagy a gyomos-sáros árokartra vette le almabarna kabátját: ezt már soha nem tudhatjuk meg. Az öcsém még az utca elején beszélt vele: azt mondta később, akkor nem volt részeg, meg hogy „szomorúszemű” volt. Így mondta az öcsém. Állandó jelzővel. Ahogyan maga Homérosz mondta volna.

Mert végül is *hókaru Nauszikaá* és *sokattúrt Odüsszeusz* mellett talán majd kiharcol magának némi pátoszt valahol: elvégre kötve hiszem, hogy a galamb- vagy denevérszárnyú kisangyalkák telepisálnák a zsebeit, míg ő alkoholmámorban fetreng. Ironikus, hogy meg kellett halnia, hogy emberként bánjanak vele. A fenébe, elvégre *szomorúszemű* krónikása volt átfordult világunknak, az öcsém is elmondta! Azt már mindenki döntse el magában, hogy mennyire abszurd és helyénvaló az a tény, hogy meg kellett válnia a testétől ahhoz, hogy addigi életében legeslegelőször emelkedettséggel emlegethessék föl.

Boldogvég. Újkezdet. Egyéb közhelyek.

Édes istenem, mennyire haragudtak rá a helyiek! Kevés embernek sikerült ennyire megutáltatnia magát az emberekkel ilyen egyöntetűen. Talán csak annak a sznob polgármesternek. Azt meg mindenkivel úgy beszélt, hogy csak! Kiáltották utána, hogy olyan kékvérű, hogy biztosan naposcsibékkal törli ki. Meg is verték a cigányok alaposan.

De az a szerencsétlen Krónikás! Ennek az egyetlen bűne az volt, hogy miután Isten aláhúzta életének számláját, még vagy tíz percig túlkölt a vonat utána. Margit néni azóta is emlegeti: hogy „*aligságosan* tudott visszaaludni utána”. Meg aztán ott van a helyi rendőr esete. Őt az ágyból rángatták ki, hajnalig nem ért haza a helyszínelés miatt. Aztán, ha már ébren volt, utána emberesen el is tángálta az asszonyt: még a kávészemes fémhengert is hozzávágta, mert amaz nem főzött neki kávé. A nő meg bosszúból jól teleszórta borssal meg köménnyel, a rendőr meg egész másnap csuklott, mint egy megijesztett majom.

Hát igen, az asszonyok már csak ilyenek. Aki csak látta, váltig állítja: Csillagszemű rezenéstelen arccal figyelte azt a három méteres sávot, amelyet még aznap este szórtak le oltott mésszel a vasút emberei. Talán megsejtette, hogy a munkások tudtukon kívül építettek valamit a meghalt élettársának? Biztosan valami olyasmit, amelyet ő nem engedhetett volna meg garasából: talán ezért nyugodott meg. Vagy már a mélyszegénység

jóval előtte kigyomláta agyának barázdáit? Nem tudom. Csak azt éreztem, hogy ott, az a hely, a világmindenség aprócska, ocsmány zsebkendője volt a megfordult világ krónikásának *emlékműve*.

Nem kellett oda szavak vagy hangok. Az üzenet egyértelmű volt: a viharfelhőszínű, senkinek sem kellő ruhazsebkendő; a méz fehérsége és a vasúti felépítmény ágyazatába ragadt, barnás véralvadék-darabkák emlékeztek és motyogtak. Másnap nem aludtam. Álmomban pár pillanatilag én nem voltam *Én...* Bevallom megilletődtem egy kicsit a látványtól, de hát nem ez a célja valamennyi emlékműnek?

Mondom, a bortorkú feleség-jelöltjének egyetlen könnye sem volt. Persze, hogy nem: hiszen nem is ismerte valójában ezt az Összerágott Almaromot. Bár a Krónikás nem végzett iskolákat – ha igaz, még a nyolc osztály elvégzésével is meggyűlt a baja – mégis tanította azt, aki hajlandó volt meghallgatni. Igaz, ami igaz: a férfi sem a tudásával oktatott, hanem *maga a sorsa* volt a tankönyv, amelyből leckéket adott az őt szemlélőknek.

Jól-rosszul görbülő emberi életek egész sora volt a tenyerébe vésve. Ő mégis rossz szálát választott, így egészen közelről szaglászhatta az egész rendszerváltás utáni erkölcs szarszagú bűzét, apró kortyokban tűnt el a torkában az alkoholszagú jelen, a gazdasági depresszióról három lefagyott lábujja mesélhetne. Minden egyes évről másik. Mindezek a férfi kezébe voltak karcolva már jó előre. *A fátuma, és a tettei* voltak azok, amely tanították az embereket. Ő volt az elrettentő példa.

Eszményi szépségű férfi volt ez a kétfogú, lábszagú, fejtetves ember, sokkal inkább helyénvaló lenne, ha *csodálnánk* a Krisztusarcút. Mert több volt benne az égi, mint mibenünk. Talán minden évszázadban, ha akad néhány emberág, akiben csillog ennyi jézusi dac, mint ami ebben az emberben már a születésétől fogva megvolt. Hiszen az a privilégium, hogy valaki *a sorsával taníthasson*, először magát az Úristen gyermekét illette meg. Előtte csak a hallgatás volt.

Aztán – sokkal később – a Megfordult Világ Krónikása kapta meg a kegyet. Mostanra mindketten halottak: azért mentek át a túlvilágba, hogy a többiek élhessenek... Akárcsak Jézust, úgy Őt is könyörületből temették el. A Krónikás is egyedül költözött új kriptájába – és ez így helyes. Csak kevesen sejtették akkor, mekkora eseményt élhettek meg. Elvégre Jézus halálakor sem csengett lélekharang...